

Тема 2. ЕТІОЛОГІЯ ТА ПАТОГЕНЕЗ

Мета: Засвоїти основні положення етіології і патогенезу; навчитися правильно інтерпретувати причини, умови виникнення і механізми розвитку патологічних процесів.

ПИТАННЯ ДЛЯ РОЗГЛЯДУ

1. Сучасні уявлення про етіологію хвороби.
2. Характеристика причин хвороб.
3. Характеристика умов, які сприяють виникненню та розвитку хвороб.
4. Характеристика умов, які запобігають виникненню та розвитку хвороб.
5. Визначення понять патогенезу, патогенних факторів, провідних ланок та основної ланки патогенезу, порочного кола.
6. Характеристика основних патогенетичних механізмів.
7. Значення в патогенезі хвороб місцевих і загальних, специфічних і неспецифічних, морфологічних і функціональних, патологічних і пристосувальних змін.

З'ясування вихідного рівня знань за темою

Завдання 1. Назвіть, які з перелічених визначень характеризують поняття етіології (А), патогенезу (Б), умов (В) хвороби. Сумістіть у відповіді літерні індекси з цифровими.

<i>Індекс</i>	<i>Визначення</i>
1	Вчення про причини й умови виникнення хвороби
2	Вчення про механізми виникнення, перебігу та кінця хвороби
3	Фактор, який взаємодіючи з організмом, спричиняє захворювання та надає йому специфічних особливостей
4	Фактори, які ослаблюючи або посилюючи дію етіологічного фактора, впливають на виникнення і розвиток хвороби

Завдання 2. Виберіть із перелічених хвороб ті, які класифікують за етіологічним (А), патогенетичним (Б), топографо-анатомічним (В) і соціальним (Г) принципами. Сумістіть у відповіді індекси літерні з цифровими.

<i>Індекс</i>	<i>Хвороби</i>
1	Інфекційні
2	Нервові

3	Серця
4	Шок
5	Токсикоманія
6	Ендокринні
7	Дитячі
8	Променева
9	Алкоголізм
10	Професійні
11	Недостатність дихання
12	Наркоманія

Завдання 3. Назвіть, які з перелічених умов, відносяться до внутрішніх і сприяють розвитку хвороби (А), зовнішніх і сприяють розвитку хвороби (Б), внутрішніх і запобігають розвитку хвороби (В), зовнішніх і запобігають розвитку хвороби (Г).

<i>Індекс</i>	<i>Умови</i>
1	Патологічна конституція
2	Фізкультура
3	Перевтомлення
4	Спадкові фактори
5	Раціональне харчування
6	Видовий імунітет людини до деяких інфекційних хвороб тварин
7	Старечий вік
8	Невротичний стан
9	Правильна організація режиму робочого дня
10	Конституціональні фактори
11	Спадкова схильність до захворювання
12	Поганий догляд за хворим

З'ясування рівня засвоєння матеріалу

Завдання 1. Дайте приклади патогенних факторів зовнішнього середовища.

Групи патогенних факторів	Приклади
Механічні фактори	
Фізичні фактори	
Хімічні фактори	
Біологічні фактори	
Психічні фактори	

Завдання 2. Назвіть, які з перелічених визначень характеризують гуморальний (А), солідарний (Б), віталістичний (В), ятрофізичний (Г), ятрохімічний (Д), морфологічний (Е), монокаузалістичний (Є), кондиціоналістичний (Ж), конституціоналістичний (З), психосоматичний (І), діалектико-матеріалістичний (К) напрям поглядів на причину хвороби. Сумістіть у відповіді літерні індекси з цифровими.

<i>Індекс</i>	<i>Визначення</i>
1	Зміна складових частин тіла (неправильне розташування атомів, що змінює щільність тіла)
2	Неправильне змішування (дискразія) і забруднення чотирьох основних соків, що входять до складу тіла людини – крові, слизу, жовтої і чорної (венозна кров) жовчі
3	Морфологічні зміни в організмі
4	Хімічні зміни в організмі (зміни складу травних соків, крові)
5	Механічні і фізичні зміни в організмі
6	Зміна життєвого духу, душі
7	Для якоїсь однієї причини за принципом «причина дорівнює дії»
8	Конституціональні особливості організму людини
9	Дія не основної причини виникнення хвороби, а певної сукупності умов, звичайно рівноцінних, у тому числі причинного фактора
10	Внутрішні конфлікти, що виникають у несвідомих думках, природжених вабленнях у душі
11	Наявність певної матеріальної, об'єктивної, специфічної причини, що діє за якихось конкретних умов

Завдання 3. Назвіть, які з перелічених причин відносяться до зовнішніх (А) і внутрішніх (Б). Сумістіть у відповіді літерні індекси з цифровими.

<i>Індекс</i>	<i>Причини</i>
1	Спадковість
2	Механічні фактори
3	Конституція
4	Біологічні фактори
5	Фізичні фактори
6	Вік
7	Стать
8	Хімічні фактори

Завдання 4. Визначте, які з наведених характеристик належать до причин (А) та умов (Б) виникнення хвороби. Сумістіть у відповіді літерні індекси з цифровими.

<i>Індекс</i>	<i>Характеристики</i>
1	Специфічні (визначають якісний бік хвороби)
2	Неспецифічні (визначають кількісний бік хвороби)
3	Одиничні
4	Множинні
5	Визначені (невипадкові)
6	Невизначені (випадкові)
7	Стало активні
8	Як активні, так і пасивні
9	Зовнішні та внутрішні
10	Сприятливі та несприятливі
11	Які виступають у ролі поштовху, що сприяє виникненню захворювання

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Атаман О. В. Патологічна фізіологія в запитаннях і відповідях : навч. посіб. 5-те вид. Вінниця : Нова книга, 2021. 568 с.
2. Боднар Я. Я., Файфура В. В. Патологічна анатомія і патологічна фізіологія людини : підручник. Тернопіль : Укрмедкнига, 2023. 494 с.
3. Основи патології за Роббінсом і Кумаром : підручник / Віней Кумар та ін. 11-е вид. Київ : Медицина, 2023. 856 с.

Додаткова:

1. Атаман О. В. Патофізіологія : підручник : в 2-х т. 2-ге вид. Вінниця : Нова книга, 2018. Т. 1 : Загальна патологія. 584 с.
2. Атаман О. В. Патофізіологія : підручник : в 2-х т. 2-ге вид. Вінниця : Нова книга, 2017. Т. 2 : Патофізіологія органів і систем. 448 с.
3. Патофізіологія : підручник / за ред. М. Н. Зайка, Ю. В. Биця, М. В. Кришталю. 6-е вид., перероб. і допов. Київ : Медицина, 2017. 737 с.
4. Боднар Я. Я., Волошин В. Д. Патоморфологія. Спеціальна патоморфологія : підручник. Вінниця : Нова книга, 2021. 528 с.
5. Вибрані питання патологічної фізіології. Ч. 2. Типові патологічні процеси : підручник / за ред. М. С. Регеди. Львів : Сполом, 2008. 277 с.
6. Гіпоксія : підручник / М. С. Регеда та ін. Львів : Сполом, 2006. 54 с.
7. Кумар Віней, Аббас Абул К., Астер Джон К. Основи патології за Роббінсом : підручник. 10-е вид. Київ : Медицина, 2019. Т. 1. 420 с.
8. Кумар Віней, Аббас Абул К., Астер Джон К. Основи патології за Роббінсом : підручник. 10-е вид. Київ : Медицина, 2020. Т. 2. 532 с.

9. Льовкін О. А., Перцов В. І. Екстрена та невідкладна медична допомога. Львів : Магнолія 2006, 2022. 212 с.
10. Мазуркевич А. Й. Патолофізіологія тварин : підручник. Київ : Вища школа, 2000. 237 с.
11. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога : підручник / за ред. І. С. Зозулі, А. О. Волосовця. 5-те видання. Київ : Медицина, 2022. 560 с.
12. Патологічна фізіологія : підручник / за ред. А. І. Березнякової. Харків : Вид-во НФаУ «Золоті сторінки», 2003. 424 с.
13. Патологічна фізіологія : в 3-х ч. / за ред. М. С. Регеди. Львів : Сполом, 2009. Ч. 1 : Нозологія. 290 с.
14. Патологічна фізіологія : підручник / за ред. М. С. Регеди, А. І. Березнякової. вид. 2-ге, допов. та переробл. Львів : Магнолія 2006, 2011. 489 с.
15. Посібник з патологічної фізіології до практичних занять і самостійної роботи студентів за освітньо-професійною програмою «Медицина» / за ред. С. В. Зябліцева. Київ : Книга плюс, 2023. Частина 1 : Загальна патофізіологія. 188 с.
16. Розвиток патофізіології в Україні / за ред. О. О. Мойбенка. Київ : Медицина, 2009. 305 с.
17. General and clinical pathophysiology : textbook for students of higher educational institutions, of IVth level of accreditation / ed. by A. V. Kubyshkin, A. I. Gozhenko. 2nd ed. Vinnytsya : Nova Knyha Publishers, 2016. 656 p.
18. Pathophysiology : textbook. 2nd edition / N. V. Krishtal et al. Kiev : Medicine, 2019. 656 p.
19. Pathophysiology = Патолофізіологія : підручник / за ред. М. В. Кришталя, В. А. Міхньова. Київ : Медицина, 2017. 656 с.
20. Pathophysiology = Патолофізіологія : підручник / за ред. В. А. Міхньова. Київ : Медицина, 2017. 544 с.